

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації «Теоретичне та методичне забезпечення ефективності діяльності підприємства: маркетинговий аспект», виконаної аспірантом кафедри менеджменту, логістики та економіки Герасимовим Олександром Костянтиновичем для здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 051 «Економіка»

Рецензенти у складі доктора економічних наук, професора Отенко І.П. та доктора економічних наук, професора Пилипенко А.А. рішенням вченої ради Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця (протокол № 2 від 25.06.2020 р.) призначені для проведення попередньої експертизи дисертації «Теоретичне та методичне забезпечення ефективності діяльності підприємства: маркетинговий аспект», виконаної аспірантом кафедри менеджменту, логістики та економіки Герасимовим Олександром Костянтиновичем для здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 051 «Економіка», на основі вивчення і аналізу дисертації та наукових публікацій Герасимова О.К. та за результатами фахового семінару, який відбувся на розширеному засіданні кафедри менеджменту, логістики та економіки ХНЕУ ім. С. Кузнеця (протокол № 1 від 19.08.2020 р.) дійшли висновку про таке:

1. Науковий рівень дисертації відповідає діючим вимогам до атестації здобувачів ступеня доктора філософії, а саме Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою КМУ від 06.03.2019 р. № 167, а саме:

щодо пункту 10 – дисертація є кваліфікаційною науковою працею, виконаною особисто здобувачем, характеризується єдністю змісту, має встановлену вимогами структуру: анотацію, вступ, три розділи, висновки, список використаних джерел, додатки, містить наукові положення, що мають наукову новизну, істотне значення в галузі економіки підприємства.

Актуальність теми дослідження.

Складні зовнішні умови господарювання в Україні вимагають використання нових підходів до забезпечення ефективної діяльності підприємств на основі формування усталених фінансових притоків прибутку, що є одним з головних показників ефективності. Підприємствам необхідно

формувати такі відносини з споживачами, постачальниками, конкурентами, які б сприяли підвищенню платоспроможного попиту на їх продукцію та послуги. З цією метою доцільно проводити маркетингові дослідження і виявляти очікування суб'єктів зовнішнього середовища та задовольняти їх, отримуючи прибуток, тобто в умовах сьогодення зростає актуальність пошуку партнерів, які здатні сприяти і забезпечувати ефективність функціонування і розвитку підприємства з урахуванням можливостей використання доступних економічних ресурсів. Акценти досягнення економічної ефективності поступово переносяться з оптимального використання економічних ресурсів, тобто з внутрішнього середовища, на забезпечення потреб суб'єктів зовнішнього оточення. Про переважність такого напрямку господарювання підкреслюється у програмному документі «Концепція розвитку економіки України 2030», що актуалізує маркетинговий аспект забезпечення економічної ефективності підприємств та розвитку економіки в цілому, якому присвячена тема дисертації, виконаної Герасимовим О.К.

Актуальність роботи підтверджується також її зв'язком з планами наукових досліджень Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця за темою «Забезпечення ефективності діяльності підприємства інструментами маркетингу» (номер державної реєстрації 0117U000985), де особисто здобувачем виконано 3 розділи:

1. Теоретичні положення ефективності діяльності підприємства.
2. Організаційно-економічний механізм маркетингового забезпечення ефективності діяльності підприємства.
3. Методичні підходи до оцінки ефективності функціонування підприємства та його маркетингової підсистеми.

Наукова новизна. Результати дослідження дисертанта мають різний ступінь наукової новизни, основні положення якої полягають у такому:

уперше:

доведено необхідність визначення економічної ефективності діяльності підприємства за трьома інтегральними показниками методом адитивної згортки, які враховують її значущість за очікуваннями споживачів, постачальників, конкурентів, що дозволяє забезпечити варіативність розроблення заходів з підвищення економічної ефективності підприємства з

урахуванням платоспроможного попиту суб'єктів ринкового середовища;

удосконалено:

методичний підхід до визначення економічної ефективності діяльності підприємства за об'єктивними результатами його господарювання щодо використання економічних ресурсів, який у порівнянні з наявними розробками чітко виокремлює актуальні й пріоритетні напрями – виробничий, інноваційний, людський і фінансовий, визначені за офіційними статистичними даними, що являють об'єктивну складову економічної ефективності, які запропоновано розраховувати за обґрунтованою системою показників (інтегральним та частковими);

методичний підхід до визначення економічної ефективності діяльності підприємства за суб'єктивними очікуваннями споживачів, постачальників та конкурентів, відмінність якого полягає у можливості врахування результатів діяльності підприємства згідно з їх уявленнями про задоволення власних потреб при співпраці з підприємством на основі обґрунтованої системи показників за маркетинговим та інформаційно-комунікаційним напрямами, яка характеризує суб'єктивну складову економічної ефективності у відповідності з маркетинговим аспектом співпраці;

методичне забезпечення підвищення економічної ефективності діяльності підприємства у маркетинговому аспекті, особливість якого полягає у використанні програмно-цільового методу та проектного підходу, які об'єднують об'єктивну та суб'єктивну складові економічної ефективності з виокремленням пріоритетів, цілей, критеріїв, обмежень заходів, які сформовані як типове підґрунтя забезпечення зростання економічної ефективності діяльності підприємства;

дістали подальшого розвитку:

понятійно-категоріальний апарат ефективності діяльності підприємства у маркетинговому аспекті у частині розвинення визначення поняття «економічна ефективність», що враховує об'єктивну та суб'єктивну природу його походження та поняття «маркетинговий аспект економічної ефективності», яке ґрунтується на тріаді «споживачі – постачальники – конкуренти», яка об'єднує пріоритетних суб'єктів ринкового середовища прямого впливу, маркетингові дослідження діяльності яких забезпечать зростання прибутку підприємства та

його економічної ефективності;

механізм маркетингового забезпечення економічної ефективності діяльності підприємства, особливістю якого є об'єднання теоретичних пропозицій щодо сучасного розвинутого розуміння економічної ефективності та маркетингового аспекту і розробленого й обґрунтованого методичного забезпечення з визначення об'єктивної і суб'єктивної складових економічної ефективності та її підвищення, що забезпечує системність і комплексність визначення та розвитку економічної ефективності у взаємодії між внутрішнім і зовнішнім середовищем з пріоритетом останнього, що відповідає сучасній парадигмі економіки підприємств для визначення джерел прибутку та його отримання на підґрунті наявних і доступних економічних ресурсів.

Практична цінність розробок підтверджується їх застосуванням у діяльності промислових підприємств та навчальному процесі, зокрема: у ТОВ «Торгово-промислова компанія «НОВА» (довідка № 24/3 від 23.01.2018 р.) застосовуються методичні підходи до визначення ефективності діяльності підприємства і до її забезпечення, у ПАТ «Харківський підшипниковий завод» (довідка № 36/1 від 04.02.2020 р.), використовуються методичні підходи до визначення об'єктивної та суб'єктивної складових діяльності підприємства та методичне забезпечення обґрунтування основних напрямів підвищення ефективності діяльності підприємства у маркетинговому аспекті. У навчальному процесі Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця використовуються в процесі підготовки: бакалаврів за спеціальністю 073 «Менеджмент» при викладанні дисципліни «Економіка підприємства» розвинений понятійно-термінологічний апарат та запропоновані методичні підходи до визначення економічної ефективності діяльності підприємства за об'єктивною і суб'єктивною складовими; магістрів за спеціальністю 073 «Менеджмент» при викладанні дисципліни «Маркетинг інновацій» методичне забезпечення з підвищення економічної ефективності діяльності підприємства: маркетинговий аспект (довідка № 20/86 – 02 – 119/1 від 10.08.2020 р.).

Оформлення дисертації відповідає діючим вимогам, затвердженим Наказом Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 р. № 40. Робота виконана в науковому стилі, її зміст викладено в логічній послідовності, всі

завдання відповідають меті та повністю її розкривають.

Щодо пункту 11 – всі наукові результати дисертації опубліковані, апробація результатів є достатньою. У відкритому друці за темою дисертації опубліковано 15 праць, з них 1 стаття у періодичних наукових виданнях інших держав, які входять до Організації економічного співробітництва та розвитку та Європейського Союзу (Республіка Польща); 8 статей у наукових фахових виданнях України, які включені до міжнародних наукометричних баз, з них 1 стаття у науковому фаховому виданні, що індексується у міжнародній наукометричній базі Web of Science; 1 стаття у науковому фаховому періодичному виданні України; 5 тез доповідей на міжнародних наукових і науково-практичних конференціях.

Загальний обсяг опублікованих праць за темою дисертації становить 9,58 ум.-друк. арк., особисто автору належить 7,97 ум.-друк. арк.

В опублікованих працях здобувача повністю відображено сутність та зміст отриманих результатів дослідження та їхня наукова новизна. Результати дослідження доповідались і отримали позитивну оцінку на міжнародних наукових і науково-практичних конференціях. З огляду на це апробація результатів дисертаційної роботи є достатньою.

Публікації, що відтворюють наукові результати дисертації:

Статті, у періодичних наукових виданнях інших держав, які входять до Організації економічного співробітництва та розвитку та/або Європейського Союзу

1. Герасимов О. К. Аналіз стану ефективності діяльності підприємств у маркетинговому аспекті. *Evropský časopis ekonomiky a managementu*. 2019, Svazek 5. № 2. vydání. С. 118-133. (*Index Copernicus*)

Статті у наукових виданнях, що входять до міжнародних наукометричних баз Web of Science та Index Copernicus

2. Герасимов О. К. Формування системи показників оцінки ефективності діяльності підприємства за фінансовим напрямом. *Причорноморські економічні студії*. 2017. Випуск 24. С. 106 – 109. (*Index Copernicus*)

3. Герасимов О. К. Аналіз підходів до трактування ефективності діяльності підприємства. *Бізнес Інформ*. 2017. № 10. С. 27 – 36. .
(Index Copernicus)

4. Герасимов О. К. Основні напрями підвищення ефективності діяльності підприємства. *Управління розвитком*. 2018. № 1 (191). С. 91-100. *(Index Copernicus)*

5. Герасимов О. К. Розробка методичного підходу до оцінювання ефективності діяльності підприємства за маркетинговою та інформаційно-комунікаційними складовими. *Економіка та суспільство*. Випуск № 16. Червень 2018 р. С. 277-287. *(Index Copernicus)*

6. Герасимов О. К. Методичне забезпечення оцінювання економічної ефективності діяльності підприємства в маркетинговому аспекті. *Наукові записки національного університету «Острозька академія». Серія «Економіка»*. 2018. № 9(37). С. 32-39. . *(Index Copernicus)*

7. Martynenko M. V., Gerasymov O. K., Iastremska O. O., Social and Marketing Aspects of Transformation Processes in Ukraine in Conditions of European Integration *Financial and credit activity: problems of theory and practice*. 2018. Vol. 4. № 27. P. 485-496. *(Web Of Science)*

Особистий внесок здобувача полягає в аналізі маркетингового аспекту трансформаційних процесів в Україні.

8. Герасимов О. К. Аналіз основних тенденцій динаміки ефективності промисловості України в умовах активізації інтеграційних процесів. *Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. Серія «Економічні науки»*. 2019, № 1. С. 77-83. *(Index Copernicus)*

9. Iastremska O., Gerasymov O. Theoretical and methodological provision of justification of the enterprise activity efficiency in the marketing aspect. *Technology audit and production reserves*, 2020. Vol. 2, № 5(53). P. 4 – 13. *(Index Copernicus)*

Особистий внесок здобувача полягає у розробленні методичного забезпечення з підвищення економічної ефективності діяльності промислових підприємств.

*Статті в наукових виданнях, включених до переліку фахових
видань України*

10. Герасимов О. К. Організаційно-економічний механізм маркетингового забезпечення ефективності діяльності підприємства. *Вісник Прикарпатського університету. Серія : економіка*. 2017. Вип. 12. С. 87 – 97.

Публікації за матеріалами конференцій

11. Герасимов О. К. Підхід до визначення ефективності маркетингової діяльності підприємства промисловості. *Сучасні проблеми управління підприємствами : теорія та практика : матеріали міжнародної науково-практичної конференції*, м. Харків, 30 – 31 березня 2017 р. Харків : Вид. ФОП Панов А.М., 2017. С. 167 – 168.

12. Герасимов О. К. Забезпечення ефективності діяльності підприємства. *Економічний розвиток і спадщина Семена Кузнеця : тези доповідей міжнародної наукової конференції*. м. Харків, 1 – 2 червня 2017 р. Харків : ХНЕУ імені Семена Кузнеця. С. 43 – 46.

13. Герасимов О. К. Визначення основних напрямків підвищення ефективності діяльності підприємства: маркетинговий аспект. *Математическое моделирование процессов в экономике и управлении проектами и программами (ММП-2018) : труды международной научно-практической конференции* Коблево, 10-17 сентября 2018 г. Харьков : ХНУРЕ, 2018 С. 26 – 29.

14. Ястремська О. М., Герасимов О. К. Підприємницька діяльність як стрижень розвитку економіки. *Економічний розвиток і спадщина Семена Кузнеця: тези доповідей міжнародної наукової конференції* м. Харків, 30 – 31 травня 2019 р. Харків : ДІСФ ПЛЮС. С. 196-197.

Особистий внесок здобувача полягає у визначенні важливості підприємницької діяльності та її впливу на підвищення економічної ефективності діяльності підприємств.

15. Герасимов О. К. Уточнення визначення понять щодо ефективності діяльності підприємства у маркетинговому аспекті. *Perspectives of world science and education : матеріали X міжнародної науково-практичної конференції* м.

Осака, Японія, 17-19 червня, 2020 р. Науково-видавничий центр «Sci-conf.com.ua» CPN Publishing Group. P. 194-200.

2. Науковий рівень дисертації відповідає діючим вимогам пункту 12 Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою КМУ від 06.03.2019 р. № 167 – **всі наукові результати, що виносяться на захист і висвітлені у дисертації, одержані особисто здобувачем.** Дисертаційна робота є самостійно виконаною кваліфікаційною науковою працею, в якій викладено авторський підхід до розробки теоретичних і методичних положень та рекомендацій з визначення економічної ефективності діяльності підприємства у маркетинговому аспекті.

У дисертаційній роботі особисто автором розвинений понятійно-категоріальний апарат економічної ефективності у маркетинговому аспекті; обґрунтовано і розроблено методичні підходи до визначення економічної ефективності за її об'єктивною та суб'єктивною складовими; запропоновано методичне забезпечення підвищення економічної ефективності діяльності підприємства; розроблено механізм маркетингового забезпечення економічної ефективності діяльності підприємства.

Усі результати, які винесено автором на захист, отримані самостійно і містяться в опублікованих роботах. У роботах, опублікованих у співавторстві, використані тільки ті ідеї, положення та розрахунки, які є результатом особистих наукових пошуків. Особистий внесок дисертанта у колективні наукові роботи конкретизовано у списку праць здобувача, наведеному вище.

3. Загальний висновок. Подана на рецензування дисертаційна робота «Теоретичне та методичне забезпечення ефективності діяльності підприємства: маркетинговий аспект» здобувача Герасимова Олександра Костянтиновича за спеціальністю 053 «Економіка», відповідає вимогам до дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора філософії, а саме вимогам пунктів 9, 10, 11 і 12 Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою КМУ від 06.03.2019 р. № 167.

Автор роботи, Герасимов Олександр Костянтинович, може бути представлений до публічного захисту наукових досягнень у формі дисертації на

здобуття ступеня доктора філософії в галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» за спеціальністю 051 «Економіка».

4. Рішенням фахового семінару, проведеного на розширеному засіданні кафедри менеджменту, логістики та економіки (протокол № 1 від 19.08.2020 р.), УХВАЛИЛИ:

1. Визнати, що дисертаційна робота «Теоретичне та методичне забезпечення ефективності діяльності підприємства: маркетинговий аспект» здобувача Герасимова Олександра Костянтиновича відповідає спеціальності 051 – «Економіка».

2. Визнати, що Герасимовим Олександром Костянтиновичем опубліковано по темі дисертації 15 наукових праць, які розкривають основний зміст дисертації, відображають наукову новизну отриманих результатів і відповідають вимогам пунктів 11 і 12 Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою КМУ від 06.03.2019 р. № 167.

3. Визнати, що дисертаційна робота «Теоретичне та методичне забезпечення ефективності діяльності підприємства: маркетинговий аспект» здобувача Герасимова Олександра Костянтиновича відповідає вимогам, що ставляться до дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора філософії, а саме вимогам пунктів 9, 10, 11 і 12 Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою КМУ від 06.03.2019 р. № 167.

4. Рекомендувати вченій раді університету розглянути в якості опонентів за дисертацією Герасимова Олександра Костянтиновича «Теоретичне та методичне забезпечення ефективності діяльності підприємства: маркетинговий аспект» таких учених:

Гонтарева Ірина Вячеславівна, доктор економічних наук, професор, професор кафедри маркетингу, менеджменту та підприємництва, Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна, Міністерство освіти і науки України;

Окландер Михайло Анатолійович, доктор економічних наук, професор,

завідувач кафедри маркетингу Одеського національного політехнічного університету, Міністерство освіти і науки України.

5. Рекомендувати дисертацію Герасимова О.К. на тему «Теоретичне та методичне забезпечення ефективності діяльності підприємства: маркетинговий аспект» до публічного захисту у спеціалізованій вченій раді за спеціальністю 051 «Економіка» після її утворення рішенням МОН України та опублікування на сайті МОН України відповідного наказу.

Рецензенти:

д. е. н., професор,
завідувач кафедри міжнародного бізнесу та
економічного аналізу ХНЕУ ім. С. Кузнеця

І.П. Отенко

д. е. н., професор,
завідувач кафедри обліку і бізнес-консалтингу
ХНЕУ ім. С. Кузнеця

А.А. Пилипенко

22.08.2020 р.

